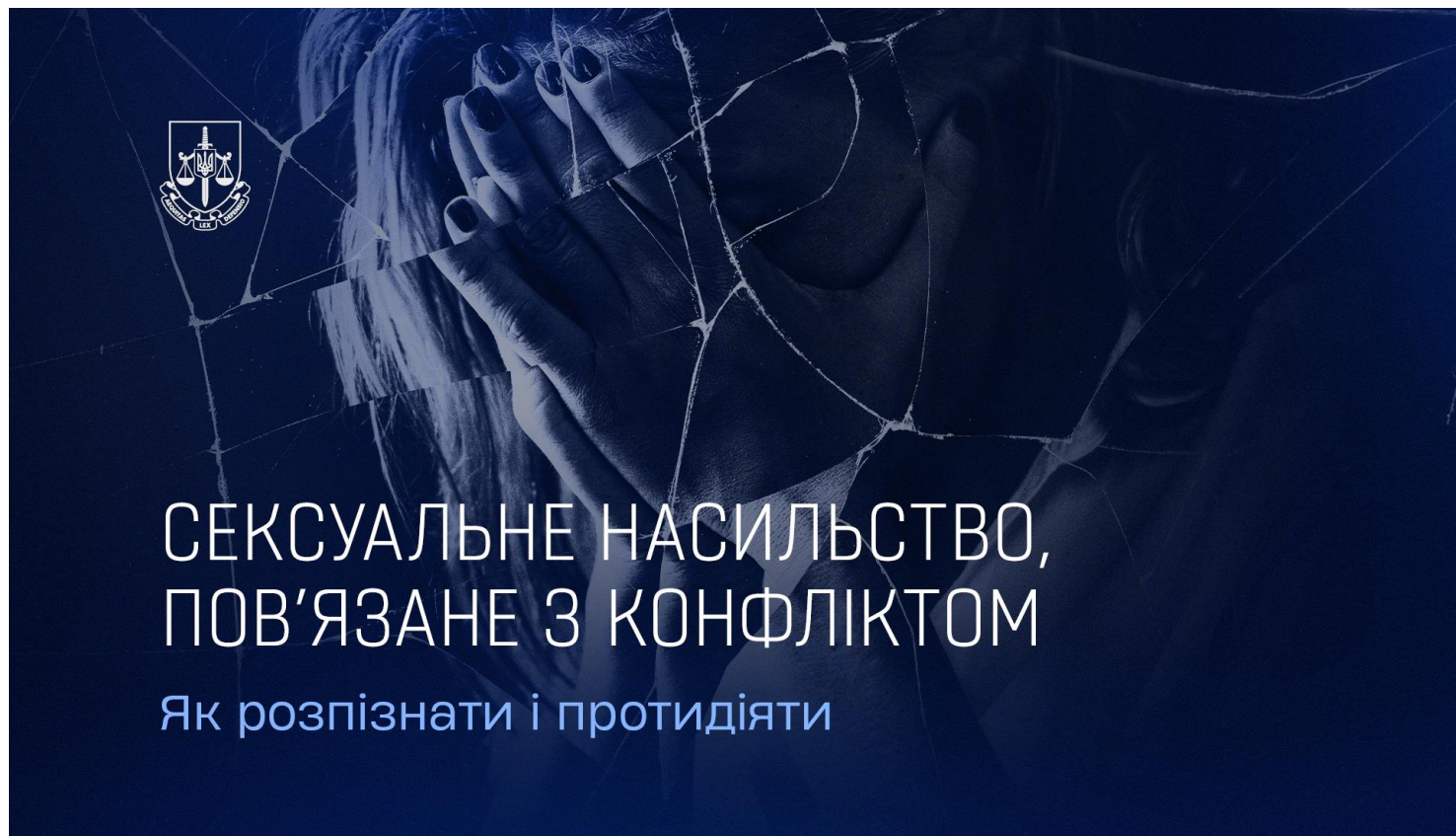

Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом (СНПК): як розпізнати і протидіяти

Російська збройна агресія супроводжується брутальним порушенням норм міжнародного гуманітарного права. Обстріли житлових будинків та лікарень, вбивство мирних жителів, депортація дітей і незаконне утримання дорослих, розстріли військовополонених, мародерство – воєнні злочини російських військових, число яких станом на листопад 2024 року вже перевищує 144 тисячі.

Одним із видів воєнних злочинів є сексуальне насильство, від якого страждають жінки, чоловіки, діти та літні люди. Як відрізнити сексуальне насильство від інших злочинів, пов'язаних з війною, що робити, якщо ви чи ваші близькі пережили таке насильство – пояснює начальниця управління щодо злочинів СНПК Офісу Генпрокурора Анна Сосонська.

1. Що таке сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом (СНПК)?

Це буквальный переклад з англійської: Conflict-Related Sexual Violence (CRSV). Багатьох дратує слово «конфлікт», але це термін міжнародного права, а не намагання уникнути слова «війна».

Відповідно до визначення, наданого наприкінці 2023 року Офісом Прокурора Міжнародного кримінального суду у новій Політиці щодо гендерно зумовлених злочинів, сексуальне насильство – це форма гендерно зумовленого насильства, яка полягає у вчиненні або спробі вчинення «сексуальних дій».

Дія може бути «сексуального» характеру навіть без фізичного контакту, наприклад, психологічне насильство, яке виникає через погрози зґвалтування або каліцтва статевих органів. Також така дія може бути «сексуального» характеру незалежно від того, чи було сексуальне задоволення частиною наміру чи результатом.

Слід зазначити, що не існує єдиного розуміння терміну «сексуальний». Скоріше, «сексуальний характер» діяння визначається безліччю факторів, таких як вік, стать, статеві ознаки, культура, релігія, історичні прецеденти, етнічна приналежність та статус корінних народів. Постраждалі можуть мати різні погляди на те, що є актом сексуального характеру.

Що таке сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом (СНПК)

ЗГВАЛТУВАННЯ

ПОГРОЗА АБО СПРОБА ЗГВАЛТУВАННЯ

ПРИМУС ДИВИТИСЯ НА СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО НАД ІНШИМИ

КАТУВАННЯ І КАЛІЦТВО СТАТЕВИХ ОРГАНІВ

ПРИМУСОВЕ ОГОЛЕННЯ

СПІЛЬНЕ УТРИМАННЯ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК

2. Про яку кількість випадків СНПК відомо?

Станом на початок листопада 2024 року в роботі 326 таких фактів. З них 209 – щодо жінок, 117 – щодо чоловіків, 17 – щодо неповнолітніх.

Найбільша кількість випадків СНПК зафіксована на Херсонщині – 103, на Донеччині – 77 та на Київщині – 59.

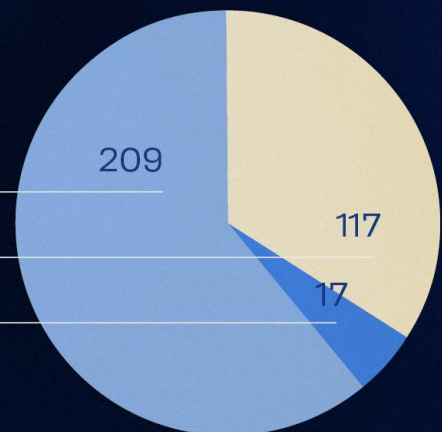
Ці цифри жодним чином не відображають реальний стан речей. Кількість постраждалих від сексуального насильства набагато більша.

Хто страждає від СНПК

Жінки

Чоловіки

Діти

За кількістю фактів, зафіксованих
Офісом Генпрокурора станом на 01.11.24

В зоні ризику

родички українських
захисників

цивільні, незаконно
затримані окупантами

військовополонені

3. Що відрізняє СНПК від «побутового» сексуального насильства?

На прикладі Херсонщини можна стверджувати, що російські військові свідомо розшукують і піддають насильству дружин, сестер, матерів наших захисників. Це певний патерн поведінки, який повторювався знов і знов, що вказує на геноцидний характер таких дій. Сексуальне насильство є **ще одним знаряддям терору і знищення українців як нації**.

На це вказує і той факт, що російські офіцери, загалом командний склад не роблять жодних спроб зупинити сексуальне насильство. Навпаки, зафіксовані випадки, коли офіцери заохочували підлеглих до такої поведінки і ставали ініціаторами таких дій.

Сексуальне насильство **широко практикується окупантами в катівнях та інших місцях незаконного утримання цивільних українців. Те саме відбувається в місцях утримання українських військовополонених.** Крім тортур, побиття, погроз, відсутності води, їжі, медицини військові РФ використовують ще й сексуальне насильство.

Найбільш поширений тип – катування статевих органів електрострумом. Також є численні випадки погроз і спроб зґвалтування.

4. Що робити людині, яка пережила сексуальне насильство або стала його свідком?

Перше, що треба пам'ятати: **в сексуальному насильстві завжди винен лише кривдник**. Жодних виправдань для таких дій не існує. У випадку СНПК до насильства як такого додається намір покарати і знищити все українське.

Постраждалому або постраждалій, а також неповнолітнім, які стали свідками сексуального насильства, може бути потрібен психолог. Не варто розглядати звернення до психолога як слабкість. Навпаки, це поведінка раціональної людини. Ми ж не вважаємо за слабкість піти до стоматолога, коли болить зуб? Сексуальне насильство – серйозна травма, з якою треба професійно працювати.

Куди звертатись по допомогу

ПЛАТФОРМА ДОПОМОГИ ВРЯТОВАНИМ

 help-platform.in.ua

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

 102

НАЦІОНАЛЬНА «ГАРЯЧА ЛІНІЯ»

 0 800 500 335 або **116 123**
з мобільного або стаціонарного з мобільного

 @NHL116123 **@lastradaukraine**

5. Чому варто свідчити про СНПК?

Україна прагне засудити воєнних злочинців у міжнародних судах – Міжнародному кримінальному суді в Гаазі, в майбутньому Спеціалізованому міжнародному трибуналі та в судах інших держав. Скоєні військовими РФ воєнні злочини є міжнародними, тому їх мають судити не лише в Україні.

Ваші свідчення можуть стати частиною справ, які підуть в міжнародні суди. Ваш голос – зброя в боротьбі з агресором, ви можете допомогти покарати злочинців.

Інший аспект, що має позитивний психологічний ефект на шляху відновлення – це повернення контролю. Над власною долею і над тим, хто вчинив проти вас насильство. Тепер **ви вирішуйте**, чи буде злочинець засуджений і покараний.